

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: Szélpál Árpád
Cím: A költő háza

Forrás: Népszava

Bp.
(Hely)

1934 nov. 11.
(Idő)

(Köt. v. füz.)

Osztályozás

Tárgy

708

Hely

Petőfi ház.

Idő

"1934"

A költő háza

Csöngettem, csöngettem a Bajza uccai vasrácsos kerítésnél, ott, ahol ki van írva „Petőfi-ház“. Az ablak nyitva, gondolom, itthon vannak. De vajjon ki van itthon a Petőfi-házban, Jókai egykori otthonában 1934-ben.

Allok, álldogálok. Még sincs itthon senki? A Petőfi-ház főkapuján, ott, ahol egyáltalán nincs bejárat, ki van írva, hogy látogatás minden időben. Örökösen bezárt kapu, bezárt vasrács. Újra elővesz az az érzés, amely mindig elfogott, valahányszor erre jártam: mintha kriptá lenne ez, vagy valami lezárt hely, ahol nem szívesen látják az embert. Nem Petőfi szellene árad belőle, hanem a Petőfi Társaságé.

Pedig a nevek találkozása nem egészen stilustalan. Ez itt a Bajza ucca, Bajza József ügyvéd úr, az „Auróra“, a „Figyelmező“, az „Athenaeum“ szigorú szerkesztőjének nevét viseli, akihez 1842-ben Páparól egy Petrovics Sándor nevű tanuló küldi el verseit, szigorú kritikát kérve a szigorú kritikustól és aki elsőnek ismerte föl ebben a Petrovics Sándorban Petőfit, aki a nyomorgó húszéves fiatalembert tanácsokkal és anyagiakkal támogatja.

Aztán — mondják —, hogy ennek a Petőfi-háznak egyrésze Jókai-

ereklyemúzeum is, azé a Jókaié, akihez heves barátság fűzte és aki a Petőfi Társaság első elnöke volt. Ha meggondoljuk, hogy ma a helyén Pekár Gyula ül!...

A küszöbön túl

De végre jön egy néni szatyorral, éppen itt volt a szomszédban bevásárolni és kinyitja a vasrács kapuját.

Nem, látogatni most nem lehet, hova is gondolok, hiszen vasárnap ünnepség lesz, jubileum és itt lesznek az urak, a Herceg Ferenc méltóságos és a Pekár kegyelmes. A néni éppen fölsúrolta a padlót, nem szeretné, ha valaki összejárálná az urak előtt.

Azért mégis csak bejutok. És nem bántam meg. A néni sem, mert azért tiszta maradt a frissen fölmosott padló. Különbösen is úgy képzelem, hogy itt mindig tiszta is marad. Nem sok látogató koptatja.

— Azelőtt is inkább csak idegenek jöttek, néha-néha egy-egy iskola. Pestiék ritkán.

A néni ezt rosszalja. Azt mondja: az lenne a jó, ha sokan jönnének, mert van ám itt látnivaló. A napokiban le is fényképeztek néhány tár-

gyat, azt gondolja, azok lehetnek a legfontosabbak. Itt van mingyárt a jeggyűrű, amit Szendrei Júlia vi-selt és a fénykép, amely Szendrei Júliát ábrázolja, ja igen és a sajtó, amelyen a Talpra Magyar és a 12 pont első példányait nyomták.

Ereklyék

Aztán megmutatja a „kiskörösi szobát“. Ott áll a rozoga ágy, amelyben Petőfi Sándor született, rajta a rongyos paplan Petőfi anyjának hagyatékából. Ott áll a láda, amellyel Petőfi vándorolt, amelyet apjától örökölt és amelynek belső oldalán nehezen bár, de olvasható, hogy: „Stefanus Petrovics Domonyi. Szék álló legény. Die 7 Sptmbr. Anno 1815.“ Itt áll a régi egyszerű íróasztal és egy 1709-ből való karosszék, amelyben Orlai Petrics Soma Petőfit lefestette.

Most már egészen belejön a néni és megmutatja a daguerotípiát, az egyetlen hiteles fényképet, amely Petőfiről megmaradt. És az asztalt, a Pilvax-kávéház márványasztalát, amely körül ott ültek a márciusi ifjak.

Az üveges szekrényekben Petőfi 58 eredeti kéziratát őrzik, köztük a „Talpra magyar“ első kéziratát. „Talpra magyar, most vagy soha“, így írta először a költő, aztán a mon-

dat második felét áthúzta és fölé írta: „hív a haza.“ Különbösen végig egy betű javítás sincs a kézíraton.

A levelei? Vajjon itt van-e az a levél, amelyet 1847 február 4-én írt Aranyinak: „A népköltészet az igazi költészet. Legyünk rajta, hogy ezt tegyük uralkodóvá! Ha a nép uralkodni fog a költészetben, közel áll ahhoz, hogy a politikában is uralkodjék s ez a század földadata, ezt kivívni célja minden nemes kebelnek, ki megsokalta már látni, mint mártírkodnak milliók...“

Üvegszekrényben vannak a levelek lezárva, velük a szellem is.

Mi van még? Sok rossz kép és néhány jó. Aztán könyvek. Petőfi tan-könyve 1836-ból sajátkezű följegyzésével: „Ex libris Alexander Petrovics.“ És Mikszáth Kálmán „Jókai Mór és kora“ című művének egy példánya a következő ajánlással: „Mikszáth Kálmán hódolattal küldi ezt a szerény könyvét a nagy költő háztartásába, akinek, bár már nem él: háza van Pesten, s akinek, bár már meghalt, sírja nincs sehol.“

A huszonöt éves ház

Igen, háza van Pesten. Éppen ma, vasárnap huszonötödik esztendeje, hogy ezt a házat fölavatták. Bródy Sándor ötlete volt, hogy a Petőfi-ház céljaira Feszty Árpád Bajza uccai

házát vásárolják meg, amelynek első emeletén több mint egy évtizeden át lakott Jókai Mór. A Petőfi-ház első emeletét Jókai-ereklyemúzeumnak rendezték be és terübevetették, hogy Madách-szobát is csináljanak.

Mégegyszer körülnézek. A néni kikísér és megnézi, nem maradt-e ott a talpam nyoma a tisztára súrolt padlón. Én meg azt nézem, hogyan fogadják majd ezek az ereklyés falak a méltóságos és kegyelmes író urakat...

Aztán csikordul a vasrács kapuja. Újra érzem, hogy milyen elhagyott, milyen ismeretlen, milyen halott ez a ház. És milyen elfelejtett. Ahelyett, hogy tárva-nyitva állna a kapuja, hogy áradna belőle Petőfi szelleme, ahelyett zárt, csukott hely ez, mintha csak meg akarnák benne fojtani a szellemet, amely a szabadság ereklyéiben él.

Újra megcsap a kripta-émlék. De most már tudom a nevét is: Petőfi Társaság. Szélpál Árpád